

Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետևեալ հասցեով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France).

1900 ՓԵՏՈՒԱՐ 2 (Հ.Ց.)

ԱՐՀՐԱՄԱՐԱԿՈՒԻՆ. և ՇԲԹ. օրեր

Իմ քաղաքում թիւերը, եթէ հարկ համարի, հասնում են 400-
 ասած միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պար-
 տաւոր չէ վերադարձուել լէզհրատարակուած փետագրիներ:
 Մանուկները կը զրկուեն հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
 Մանուցման 1 միլիզգիրը 1 սանդիկի հարկով 1 գիրքով 2-ուրդով:

Les annonces, en français et en arménien sont reçues, aux bureaux de
Rédaction : Rue Glandevès, 17.

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ը

Արմենիայի բաժնորդագրութիւնը
ընջանի վրայ և ոչ թէ թիւի վրայ ի
նչեղով, մենք առաւելութիւն տուած
էինք անոնց որոնք Արմենիայի ամբողջ
ընջանին բաժնորդ կը գրուին, օգոս-
տոսէն սկսելով. այնպէս որ ամբողջ
ընջանի (օգոստ-մայիս) բաժնորդա-
գիրն է 20 ֆրանկ, իսկ ընջանի սկզբէն
բաժնորդ չեղողներին համար ամսական
2½ ֆր. բաժնորդագիրն նշանակուած
էր:

Բայց որովհետև յաճախ կը պատահի որ ոգոստոս ամիսը բաւական անցնելէն յետոյ ալ բաժնորդագրուիլ ուզողներ կը լինին, ատոնց դիւրութիւն մը տալու համար կորուշեմք այժմ, ներկայ 15րդ տարեկշիւանին համար, որ ունէ ամսագլխէ սկսելով և քանի ամսի համար որ ուզուի, Արմէնիաի բաժնորդագրութիւն կընդուդունինք, ամսական բաժնորդագրին 2 ֆրանգ միայն հաշուելով և 1900 մայիս ամսի վերջէն անդին շանցնելու պայմանով ։

Այսպէս եթէ մէկն ուզէ յունուարէն սկսած բաժնորդ գրուիլ մինչև ներկայ 15րդ շրջանի վերջ (99 յնր.-900 մայիս), 10 ֆրանգ միայն պէտք է վճարէ փոխանակ 12½ ֆր. ինչպէս կը վճարուէր առաջ. կամ եթէ 1 կամ 2 ամսի համար միայն ուզէ բաժնորդ գրուիլ 2 կամ 4 ֆր. միայն պէտք է բաժնորդագրին վճարէ :

Կը յուսանք որ այս նոր դիւրու-
թիւն ընծայելով՝ զօհացում մը տուած
կը լինի՝ քանի որոնք Արմէնիաի
բաժնորդները գտնելու իրենց փափաք
յայտնած և այս կէտ , իբրեւ դժուա-
րացուցիչ հանգամանք մը նոր բաժ-
նորդ գրուիլ ուղղորդելին համար, մեր
ուշագրութեան յանձնարարած էին:

Կը խնդրենք որ նոր բաժնորդ գըր
ուղղները յատկապէս իմացունեն մե
թէ ո՞ր ամսի սկզբէն կուզեն ստանա
լծեր լծերը, ի՞նչ պէջ նշանակուած
չլինի իրենց նամակի մէջ, մենք կը
զրկենք այն ամսի սկզբէն որի մէջ ըս
տացած ենք իրենց նամակ:

Կը յիշեցանք նաև թէ անոնք ո
րոնք «Սրմէնիաի Օժանդակ» կարձա
նագրութիւն կանոնադրին համեմատ
իրաւունք կը ստանան ուրիշների հա
մար Սրմէնիա բերել տալու իրեն,
ծրարով, ամսական մէկ ֆրանց բաժ
նորդացնով միայն :

የበላይ ይገኛል ምሳሌ

Ի՞նչ կը խորհնեք. — Ղամաթ Ռուսիայէն
(Թիֆլիս). — Ղամաթ Խմբագրութեան (Պրիմ-
բորդ). — Հայեր ի Թիւրքիա. — Կիւիկիաի
կարողիկոսական խնդիրք. — Նոր հրատա-
րակութիւններ. — Թիւրքիայէն լուրեր. —
Պղըրակցութիւն Բարիկէն. — Պարսկաստան.
Սկզբնաբանական պատերազմք. —
Ծանոցութիւնք:

Ի՞նչ ԿԸ ԻՈՐՀԻՆՔ

Երրորդական քաղաքականութիւնն
օրէց օր նոր և ուշադրաւ ելեէջներ
կենթարկուի և Անգլիացիներին քաջա-
րի Պօէրնների ձեռք նեղը մնալը, Գեր-
մանացիներին քաղաքական և առե-
տրական տեսակէտներով նշանաւոր
Ասիական Թուրքիաի երկաթուղիները
ձեռք բերելը, Ռուսիան Ասիաի մէջ
բռնած սպառնալի դիրքը յայտնաբե-
ցւոյց կրտան որ եթէ յանկարծ ուրիշ
նշանաւոր գէպքեր չի գան կրկին փո-
խել և ներկայ կայսութիւնը, ակնա-
տես պիտի լինինք մեծ փոփոխութիւն
ներքի. փոփոխութիւններ որոնք Արեւ-
ելեան հարցի տեսակէտով կարող են
և մեզ համար հազգին նշանակութիւն
ու հետեանքներ ունենալ :

Մենք հոս չպիտի ծանրանանք այն
աւելորդ հանգամանքի վրայ, թէ ներ-
կայ փափուկ կացութեան մէջ ի՞նչ փո-
փոխութիւններ եթէ տեղի ունենա-
կամ ո՞ր կառավարութիւն եթէ գորա-
նայ, մեզ նպաստաւոր կը լինի հայրն
Այդ ամենքը ոչ մեր ընդունալի հա-
շիւներէից և ոչ էլ մեր ցանկութիւննե-
րից կախուած են :

Մեզ կը մնայ միայն իրողութիւնն
ըը աշխի առաջ ունենալ ենք անց որո
հետեանքներ, որոնց համեմատ կար
լի լինի մեզ ուղղել մեր ուղադրութիւ
ու գործունէութիւն, ոչ միայն մեր
գոյութիւն ապահովելու համար — որ
յայտնապէս բնաջնջուելու վտանգի
մէջ կը գտնուի —, այլ և մեր աղգ
փրկութեան հարցը, որ նոյնպէս տն
հաստատ է, առելի ապահով հիմքեր
և կուտանքի վրայ դնել կարենալու հա
մար :

յտղութեազ և անշատութիւն. երկու
էական բաներ որոնք իրաւ հետ այն
քան սերտաւ կապուած են, որ աշխա-
տեւ նրանց անջատել, գիտեմ որպէ-
սութիւն խնդիրներ՝ ինչպէս սխալ ըն-
թանալներով եղել է յաճախ՝ պիտ-
իինէր մահացու հարուած տալ լի-

մինիւն և թէ՛ միւսին :

Հայաստանի մէջ երբ ժողովուրդը գոյութեան կռուի ամենածանր պայմաններէ տակ օրհասական և գերմարդկային ճիգ մը կը մղէ՝ զինք արուեստական կեդրով բնաշնչումի տանող կացութեան մը դէմ, երբ, ժողունք ուրիշ բաներ, թշուառութիւնը բառին բուն նշանակութեամբ այլ ևս հանելի չափազանցութեան մը հասել է, այն ամեն գործունէութիւններ որոնք ժողովուրդի այս դառն կացութիւնը և նրա բնականաբար անտրամադրութիւնն անտես արած, ակամայ կամ՝ այսպէս ասած, բռնի ցոյցեր և խնդիրներ ստեղծելու կը նկրտին, Հայաստանը օտար արիւրապետութեան մը տակ միայն մզելու ֆլեասակար և զատապարտելի խաւատութիւն մը ստանձնած պիտի լինին Լքուած ժողովուրդն անգամ՝ ի վերջոյ ուշէ ցանկանայ դրան, իբրև յետին ճար :

Միւս կողմից նոյնքան փնասակար
պիտի լինէր թողուլ ժողովուրդին որ
անտարբեր մնայ իր կացութեան հան
դէպ, և, մեն հնար ի գործ դնելով որ
նա կարենայ զինք ճշող գտնէ նիւ
թական տագնապնեւի այս շրջաններ
չատ քիչ փնասով անցունել, պէտք է
ձեռքից շթողուլ զանի և նրա պատ
րաստութեան պործը, որով միայն
կարելի պիտի լինի ապագայ յաջողու
թիւններ հաստատուն յոյսեր ունե
նայ :

իրաւ է որ այս գրութիւն առերես
ուրժապէս կուշացունէ յեղափոխա-
կան ընթացք և հայկական հարցի
յանկալի հետեանքը . բայց ի՞նչ ա-
րած — Այս ամենքը հետեանք են
լիւիւռէ էին անցեալի տենդոտ, անհե-
ռաստիս և սխալ գործունէութիւննե-
րին . Այժմ՝ մեղ համար լաւագոյն է
որ անտեղի աղետաբեր գործունէու-
թիւններով ազգային հարցը կոտորած
ներկ մէջ և կամ՝ շատ շատ օտար գը-
րաւուծով մը իսպառ լծողելուց աւելի
վերադուենք ժողովուրդի անհրաժեշտ
կացութիւնը պահպանելու և նրա ա-
պահովւթիւնը պատրաստելու ամե-
նակարևոր գործերով, որոնք նորէքան
անձնուէր ջանք և ուշիմութիւն են
պահանջում . Եւ փոխանակ մենք մեկ
գոյութեան վտանգովը փութացունեն-
լու այնպիսի դէպքեր ու ափիթներ —
յաճօրի օտարների շահերին նպաստե-
լով — որոնք ինքնին պիտի գան ար-

դէն, գիտակցութիւն և ոյժ տւենանք
դրանցից օգտուելու:

ինքզինքնիս երևակայական թռիչ-
ներով չի խաբենք, ներկայ տխուր վի-
ճակի և աննպաստ հանգամանքների
մէջ միայն այս կարգի դործունէու-
թիւններ օգտակար հետեանքներ պի-
տի կարողանան տալ, մինչ ժողովուրդն
ուժապառ, անընդունակ և անկարող
դարձնող սման փորձ կրնայ իսպառ-
խանգարել մեր տաճած ամենից աւել-
յի հաւանական յոյսերն անգամ :

ՄԵՆ-ՍԷ

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒԹԻԱԷՆ

Թիֆլիս, 17/29 յւր. 900

իշխան Գօլիցին այս անգամ իւր
Պետերբուրգ պնալուց առաջ, որպէս
բարիք կովկասի զինական հասարակ-
կութեան մէկերկու կարգադրութիւն-
ներ արաց, որոց ելծէ խորը քննես,
էր թագուն նպատակներ են երեան
զալիս, էր՝ ուստ տարրի զօրեպայու-
նելուն համարէ կովկասի մէջ և բնիկ
տեղացիների ազդեցութիւնը, իրա-
ւունքները տկարացունելու, ոչնչացու-
նելու համար:

Թիֆլիսից Բագու ձգող երկաթուղային գիծը իւր շինութենէն ի վեր աւազակներէց պահպանելու համար առանձին հսկողութեան ենթարկուել էր և այդ հսկողութիւնը յանձնուել էր այն ամեն զիւղերին որոնք գտնուում էին այդ գիծի երկայնութեան վրայ և այսպէս ամեն մէկ զիւղ իւր սահմանի մէջ գտնուած գիծի համար պատասխանատու էր և զիւղացիք իրանց միջից առնին ձին պահապաններ էին նշանակել որոնց վճարում էր զիւղական համայնքը։ Ի հարկէ սա մի անիրաւ կարգադրութիւն էր և զիւղական հասարակութեան վզին մի աւելորդ ծանրութիւն և հաճախ իշխան Գօլիյիւնի մի կաշգադրութիւնն այս մասին է որ ներկայ տարւոյս յնր. 1ից սկսած, այդ զիւղերին ազատում է իրանց պարտաւորութիւնից և այդ վիճի հսկողութիւնը անցնում է կառավարութեան հաշուին և զիւղացիք գորա համար աւելի վճար մը անելու պարտաւոր չեն։

կովկասը որչափ որ Ռուսաց իշխա-
նութեան տակն է, այնտեղ աշխատա-
ւոր դասակարգէն աւելի չատ գինւոր,
ոստիկան և այլ կառավարական պաշ-

տնտեսական, բայց էլ անապահովութիւն է լինում. ամենայնպէս անապահովութիւնները մեր կողմերն է որ կատարուի են. ամենայնպէս անապահովութիւնները կողմերն է որ կատարուի են:

Ահա այդ անապահովութիւնները դէմ գիւղերի պաշտպանութեան գործն էլ կա. ապահովութիւնը սկզբից ի վեր գիւղական համայնքների վրին էր թողնւել. այնպէս որ ամեն մի գիւղախումբ պարտաւոր էր իրա հաշով զինուած ձիւորներ (գնդապետներ) պահել որք բացի անապահովութեան հաշիւով պաշտպանութեան պատերազմ էլ ուղեկցում էին. նոյնպէս ամեն մի գիւղական իրաւունք ունէր գիւղի հաշիւով իրա տրամադրութեան տակ 1-2 մարդիկ (սաւառ) ունենալ. և ահա իշխան կառավարչապետի միւս կարգադրութիւններն էլ այս մասին են, որով նոյնպէս այս յունուարի 1-ից ապահովութեան հաշիւով բոլոր գիւղական համայնքները գէտքի են ստորադրութիւն (զաւտագահ) և ետաւորների համար արած ծախսերից և ցրուելով գաղտնապահների խումբերը, այդ հսկողութեան գործը յանձնում են կառավարութեան հաշիւին. գիւղը էլ պարտաւոր չէ ետաւոր պահել գիւղական տի համար. իրաւ է որ այս կարգադրութիւններ թէև մեր գիւղական հասարակութեան չլինէր մի քիչ թեթեւացում են առանց այն էլ բաւական ծանր բեռը, որը առաջ է գալիս այս կարգի անուղղակի և ուղղակի տուրքերից. բայց կորցնում է այն պիտի իրաւունքներ, առաւելութիւններ որոնք համեմատած նիւթական օգուտի հետ, շատ մեծ էին. նախ որ չափ որ գիւղական համայնքներ այդ պահապանների համար վճարում էին, բայց այդ պահապաններ էլ իրանց գիւղացիներից էին. հետևաբար գիւղացիի համար մնացած չէր կարգադրութեան ստացողը էլ գիւղացին էր. երկրորդ՝ երբ անտեսական խնդիրը, գոյութեան կռիւն օրէնց օր աւելի սուր կերպարանք է ստանում կողմերի մէջ և ապրելու պայմանները դժուարանում են, ազգաբնակչութեան մի մասի համար ապրելու մի միջոց էր համայնքների և երկաթուղային գծի պահպանութեան գործը, և ահա կառավարչապետի այս կարգադրութեամբ բազմաթիւ տեղացիներ բաց պիտի մնան. երրորդ որ գիւղացիք անապահովների դէմ ինքզինքնին պաշտպանելու համար բուն իսկ իրենց ձեռքի մէջ ունեցած այս միջոցից միանգամ ընդ միշտ զրկուում են:

Բայց թող չի կարծուի որ գիւղական պահապանների այս խումբեր ցրուելով, պահպանութեան գործն էլ վերջանում է. ո՛չ. կառավարութիւնը ստանձնելով այդ հոգը, պիտի նշանակէ իրա կողմից առանձին զինուորական խումբեր բուն Ռուսներին կազմակերպւած: Ահա իշխան Գոլցինի այս կարգադրութիւնների բուն նպատակը. նա այս կերպով միջոց կը տայ մի քանի հազար Ռուսների կողմասի մէջ հաստատուելուն. տեղացիներին ինքնապաշտպանութեան ամեն միջոցն:

Ինչ զրկելով, զայն կը յանձնէ ուսումնական և ով որ ծանօթ է ուսումնական, կողակի արած անկարգութիւններին խնդը, լեզու չը գիտող տեղացի գիւղացիների վերաբերմամբ, նա միայն կարող է գիտնալ այս կարգադրութիւնների հետևանքները:

Կար մի ժամանակ երբ մեր կառավարութիւն աւելի բարի էր և ուրիշ աչքով էր նայում կողմասի ազգաբնակչութեան, մասնաւորապէս Հայերի վրա. այն երանելի ժամանակներ կառավարութիւնն ինքն էր որ գիւղացիների տրամադրութեան տակ բազմաթիւ գէտքեր էր գնում ինքնապաշտպանութեան համար. բայց ժամանակի հետ կառավարութեան հայեացքներն էլ փոխուելով, ահա այսօր կողմասի մէջ հետզհետէ մի այնպիսի դրութիւն է ստեղծուում, որպիսին լինում է թիւրքահայաստանում. Տեղացի տարրը հետզհետէ կապում, կաշկանդում, կորցնում է իր բոլոր իրաւունքներ, նոյն իսկ ինքնապաշտպանութեան համար, և երբ քարավայր (1) գալիս հայ գիւղացիի խնդիրն առաջ կանգնէ, և իսկ նրա ունեցածը, պէտք է սպասել որ ուսումնական վտակի չիչը գէտ չպրտէ և հայ գիւղացիի պաշտպանութեան հասնէ...:

ՆԱՍՏԱԿ ԻՄ ԲԱՅՐՈՒԹԵԱՆ

Bridgeport Ct.
1078, Stratford Ave.
Յունի. 17, 1900.

Արմենիայի խմբագրութեան
Մարտի (Յրանա)

Սիրելի Տիւր,

Կը գտնեմ թէ ձեր թերթին մէջ յօդուած մը հրատարակուած է որ շատ սխալ է. հետևաբար կը գրեմ ձեզ միայն եղբւորներն ինքեան յայտնելու համար, խնդրելով որ սոյն յօդուածը հրատարակէք ձեր թերթին մէջ:

Աստուած զիս գործածեց իբրեւ միջոց մը՝ Տիւրին Եթովպիայի հետ իր երկու աղջկաներն Ամերիկա բերել տալու գործին մէջ. Տիւրին Գեորգիան Ամերիկա գալէն ի վեր զինք դադարեց անկեղծ և հաւատարիմ Աստուծոյ ու իր բուն աղջկին, Հոս գալէն քիչ մը վերջ, Տիւրին Գեորգիան յայտնեց ինք թէ իր սրտին մէջ մեծ փափաք ունէր Հայաստանէն ուրիշ որեւորներ և որք աղայներ բերել տալու: Աղջկանց զիչեր և ցերեկ որպէսզի Աստուած իրեն միջոցներ հայթայթէ իր փափաք կատարելու: Ժամանակ մը վերջ դուրս մը ստակ եկաւ և հարուստ տիկնոջ մը բարեարտութեամբ մի քանի որք աղայներու բնակութեան համար շատ յարմար տուն մ'աշխոհեցաւ:

Տիւրին Գեորգիան ստակ զրկեց և 4 որբուհիներ զրկուեցան իրենց մայրերէն, այն յուսով թէ իրենց զաւակներ պիտի ազատուէին այն թշուառ կեանքէ որ շատ մը աղջկանց բաժինն:

(1) Մի քանի տարի առաջ կողմասի հայաւար դարձած մի թիւրք առաջակետ:

եղած է այդ խաւար երկրի մէջ: Պր. Ս. Պասթաճեան Ամերիկա գալու վերայ էր և անոր առաջարկեց այս չորս փոքրիկ աղջկանց հոգ տանել իրենց ճամբորդութեան մէջ. այս օգնութիւն ձրի և միմիայն Քրիստոսի սիրոյն համար էր: Այս ըրածին փոխարէն Պր. Պասթաճեանին անձնական շահ մը չէր կրնար լինել և մինչ իսկ ցայժմ չէ եղած:

Երբ Նիւ Եորք հասան, Տիւ. Գե. չիչեան հոն գտնուեցաւ իրենց գիւմարուհի համար. բայց բազմիչ և իր տունն բերելու արտօնութիւնն: Ըսուեցաւ մեզի, քանզի ես երկու անգամ Նիւ Եորք գացի ինքզոյն միջամտելու համար, թէ որք աղայներ բերելը Միացեալ Նահանգաց օրէնքին հակառակ է: Մենք վստահեցուցինք պաշտօնեայններն թէ կարող անձինք Ամերիկա բերել տուած էին սոյն որբուհիներն և թէ լաւ պիտի հոգացուէին ու կարելի չէ որ առտոնք հասարակութեան բեռ դառնան: Երաշխաւորութիւն (bond) պահանջեցին, և Նիւ Եորքի հայ եկեղեցին, որոյ հովիւն է Պատ. Հայկակ Գալօեան, խնդրոյն միջամտեց: Որբուհիներու Նիւ Եորք գտնուած չորս շաբթուան ժամանակամիջոցին, յիշեալ հովիւն ու իր եկեղեցին իրենց կրցած ամեն ջանք ըրին զանոնք հոս պահելու համար և իրենց ամենահարուստ անդամներէն երեքին անձնական ստորագրութեամբ Ներկայացան երաշխաւորել որբուհի հոգածութեան մինչև որ իւրաքանչիւրն 16 տարեկան լինի վերջապէս Ուաշինկթըն գիւմարեալ այս խնդրոյն համար, բայց ամեն առաջարկ մերժուեցաւ և որբերն ետ զրկուեցան: Եթէ հոս մնալու ըլլաւ, ինչ, ունէ անձնական շահ չէր կրնար գոյանալ ոչ Տիւ. Գե. չիչեանի, ոչ ալ ունէ ուրիշ: Լոյ քրիստոնէական և զիմաստական գործ մ'էր այս:

Պասթաճեան և իրեն հետ ուրիշ քանի մը հայ ճէնթիւններ Նիւ Եորքի մէջ հիւանդանոց մը զրկուած էին, առաքելով թէ իրենց աչքեր ծանր կերպով մնաստուած են. առաքելութիւն մը որ սխալ էր. յետոյ Յրանա վերադարձուեցան զիրենք բերող միւսնոյն չոգեմաւով:

Որբերու վերադարձի ծովագնացութեան հարկաւոր հոգածութեան համար ամեն օժանդակութիւն և միջոց ի գործ դրուեցաւ այնչափ որչափ որ կարելի եղած էր հայթայթել: Տիւրին Գեորգիան, Պր. Պասթաճեանի կամ Նիւ Եորքի Հայոց վերադարձի ամենաթեթեւ յանցանք մ'իսկ իրաւացի կերպիւ չկրնար գտնուել այս գործին մէջ:

Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն պիտի հաշիւ տայ այս խնդրոյն համար Աստուծոյ ատենին առջև: Եթէ կորսուէին իրենց վերադարձի ժամանակ, եթէ միշտ ճանկին անգլութեան ենթակայ մնան, այս կառավարութիւնն պատասխանատու կը մնայ առոր համար: Քրիստոնեայններ ազատեցին այդ չորս կեանքերն թշուառութենէ, բերին զանոնք քրիստոնեայ անուանուած Ամերիկան և իրենց ձեռքերը մաքուր են անոնց առջև:

Իրենց ձեռքերը մաքուր են անոնց առջև:

Աստուած թող ողորմի՝ քրիստոնեայ Ամերիկային: Խաչի վրայ փրկչին արտաքին աղօթքը լաւ կը յարմարի այս կառավարութեան անդամներուն համար— «Հայր, ներէ ասոնց զի չեն գիտեր թէ ի՞նչ կընեն»:

Ես տասը տարիէ ի վեր այս նախադի մէջ որբանոցի և որբերու գործերով կաշխատիմ. իմ բացատրութեանցս ճշմարտութեան նկատմամբ ձեր փափաքած ունէ ապացոյցը կըրնաք գիւրութեամբ ստանալ: Թող վերջէն հարկաւոր անձինք պիտի վկայեն խօսքերու ճշմարտութեանը:

Խ ըրին յարգանքով Ձերդ
(Տիւրին) ԳՕՐԵՆԻԱ ԵԼԵԻՏԵ
(Mrs.) CORNELIA E. BLAKE

ՀԱՅԵՐԻ Ի ՓԻԼԻՓԻԱ

Կ.պօլսի «Ծաղիկ» լրագիրը տպագրական տեսչութեան հրամանով դադարման դատապարտուեց է:

— «Բիւզանդիոն» օրաթերթը յնր. 25/6 փետր. իր 1000 դր. թուի հրատարակութեան առթով խնդրք մը տուեց է: Համակիրներ ու բարեկամներ իրենց այցելելով չնորհաւորեալ են այդ հայաթերթի հազարթուեակը: Թերթին վարչութիւնն այդ առթով 1000 դրու յսկի դրամ (230 ֆր.) նուէր զրկեց է Ս. Պատրիարքին, իր նախագահութեան սակ գտնուող նպաստաւոր յանձնաժողովի կարգադրութեան համաձայն կարօտեալներին բաժնուելու համար: Ս. Պատրիարքը, Տ. Թովհանէս քնն. Մկրտչան և ուրիշներ օրհնութեան թուղթերով ընդորհաւորեալ են «Բիւզանդիոն» ի հազարթուեակը:

— Ինչպատեալ Կ.պ. Հիւանդանոցի նուագահանքէսի մը համար 19 տի. կիններէ և 15 տիւրներէ բաղկացած մասնախումբ մը կազմուեց է:

— Բնիկ Զմիռնացի և այժմ Բարիզ բնակող Տիւրին Սուպէրյան Զմիռնի (1) Հրատարակելով յարգելի Տիւրնոյ այս նամակը, ճշմարտութիւնը երեւան բերելու համար անկողմնակալութեան պարտք մը կատարած կը լինի:

Բայց որոշապէս չպարզուեցաւ մեզ համար սա կէտ թէ արդարեւ Միացեալ Նահանգներու օրէնքը կարգիլէ՞ դուրսէն որբեր բերել Ամերիկա խնամելու համար: Եթէ օրէնքով արգիւտուած էր այդ, ինչպէս կարելի էր այն որբուհիներ բերել տալով այդ վտանգի ենթարկել. իսկ եթէ այդպիսի արգիւտը օրէնք մը չկայ, պէտք էր կառավարութեան այդ քաջաճայ և հակաքրիստոնէական վարմունքը հանրային կարծիքին առջև դատաւարանի քաշել. խնդիրը ձեռնկալ մամուլիկան մասնաւոր մէջ և իրաւագէտ փաստաբանի մը յանձնելով, քանի որ ազգեցիկ և դրամական կարողութեան տէր մարդեր միջամտեալ են այս խնդրի: Միթէ՞ Ամերիկան ալ թիւրքիս է որ լրագրութիւնն ու արդարութիւնը կաշկանդուած լինին հոն, որ թոյլ չտուի ձայն բարձրացուել և կառավարութեան մը քաջաճայնքներն դէմ բողոքել հանրային կարծիքի դատաւարանին, փոխանակ գործը Աստուծոյ դատաւարանին միայն ձգելու, որ ոչ ոք գիտէ թէ ո՞ր օր պիտի լինի և մինչև այն օր ի՞նչ կը լինին խնդը որբերը:

ԻՄԲ. ԱՐՄ.

առաջնորդարանին զրկեր է հետևեալ
նուիրատուութիւնները, ամեն տարի
զրկելու խոտուածով. 12 ֆրնկն, ոսկի
աղջիկների Որբանոցին համար, 20
ոսկի Ողբատախնամ ընկերութեան,
20 ոսկի Ներսէսեան որբանոցին, 12
Հիւանդանոցին, 10 Պառնպատի ե-
կեղեցիին, Գումար 74 նաբոյէն ոսկի:

— Ծխախոտի Բէմի վարչութիւնը հաճեր է տարեկան 1500 ծրար ծխախոտ ձրիապէս տալ մեր Ազգ. Ս.Փրկչեան Հիւանդանոցին, այսինքն հոն սպասուած ծխախոտի կէսը:

ԿԵԼԻԿԻԱԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

ինչպէս երէկուան թուով ծանուցինք, երէկ(յիւր. 24/5 փետր). Ամեն.Ս. Պատրիարքը նախագահեց բացառապէս գումարուած խառն ժողովին, ուր կարգացուեցաւ Դատական նախարարութեանէն եկած Թէղքէրէն՝ կաթողիկոսական ընտրութեան փութացուիլը ծանուցանող՝ ըստ կայս. իրաւէի: Բարձր. Յարութիւն փաշա եկած չըլլալով, Վսեմ. Ստեփան փաշա կատնապետէր, Ս. Նախագահը մանրամասն բացատրութիւններ տուաւ, և կրօնական ժողովին կողմէ գլխաւորապէս Ս'անկունի Սրբազանի խօսելէն ետքը, Թագրէր մը պատրաստուեցաւ, ուր որ անկէ մատուցանելու համար քիչ ետքը Ն. Ամենապատուութիւն զիմեց կայսերական Պալատ, իր հետն ունենալով Պատրիարքարանի առաջին գործակատարը: Իրկունը Բերա իր բնակարանը դարձաւ խառն ժողովն որոշեց նաև որ հարկ եղած շրջաբերականները շրկուին կրիկիոյ թեմէ. ըսուն, կըսուի թէ Պետական պատուութեան Պէհա պէյ շարթուս մէջ պիտի մեկնի Ատանախառն ժողովոյ վե.ստին գումարումը պէտք պիտի ըլլայ՝ ամբողջացնելու համար քննութիւնը Ազգ. Պատրիարքարանի պատուիրակ Տ. Սահակ Սրբազանի Ղ.կուելիք ընտրական հրահանգին, որուն հետ այն ատեն պիտի իրկուին նաև Ն. Գերա. պատուութեան պաշտօնը ծանուցանող և զինք տեղւոյն կուսակալութեան յանձնարարող պետական թուղթերը

(Բիզանդիոն)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք
 և ետևեալները.

ԲԱՌԱՏՈՒԹՅԱԿ ԱՆՅԱՆՆԵԱՆՆԵ ՆԻ ԴԵ-
ՂՈՐԷԻՑ ԹԱՏԿՈՒԹԵԱՆՑ ՔՐԻՍՏԻՆԵՆԷ Ի
Հայ: Պատարաստեց Տոքք. Ն. Տաղա-
ւարեան Ազատ Ի գիտութիւնս, Ճար-
տարագէտ երկրագործ, Վկայեալ Վան-
քեազէտ Բարիկու Բաազէտեան ու-
սումարանէն, Բժիշկ Ազգ. և Յրա-
սական հիւանդանոցաց Կ. պօլսոյ: Կ.
պօլս. Տպագրութիւն Թ. Ս'աաթէոս-
եան Երես 24, Գին 5 շրուշ: (Բժշկա-
կան բառերի հայերէն թարգմանու-
թիւնն է, յաստմբ հայերէն լեզուի մէջ
գործածուածներէն առնուած և մա-
սամբ ալ, ուր կը պահուէին հայերէն.
ներք, հեղինակն ինք լինած է համա-
պատասխան բառ մը:

Գիտական բառարաններ վերջերս

Հետզհետե երևան գալով, գիտնական-
հերքի կը մնայ ատոնց մէջէն ընտրել
նոր շինուած գիտական բառերէն յար-
մարագոյնները և անոնց իրենց սեփա-
կանութեան պատշաճ տեղը տալ հա-
յերէն լեզուին մէջ.)

ՀԱՄԱՅՆՈՒՆԻ զիտական և գրա-
կան ամսագրերի շրջ թիւը (Խըմ-
բագրութիւնը կը ծանուցանէ որ Հա-
մայրարանի շրջանը 1900էն սկսելու
համար, առաջին թիւը որի վրայ նո-
յնքերը նշանակուած էր, իբր յռնվա-
րի թիւը պիտի նկատուի. հետեւագէտ
այս շրջ թիւի վրայ փետրոշար նշա-
նակուած է) որի բովանդակութիւնն է
հետեւեալը.

Գիտութիւնները մեր մէջ (Մ. Պաղ
տասարեան). — Բարիի գաղափարը
(Յովհաննէս Շաւարշ). — Կրականու-
թիւն և զեղարուեստ (Մոգ. Պետ). —
Մտերմական զրոյցներ — Սուրպոնը
(Շարլ Պօլիէօ). — Գիտութիւն և գիւտ
(Մ. Պաղտասարեան). — Հին Փարիզը
առաջիկայ արուեստահանդէսին մէջ
(Վ. Պէքեարեան). — Մենութիւնը —
Բանաստեղծութիւն (Հրուշան). — Հը-
նէաբանութիւն (Գէորգ Մկրտիչեան).
— Կրեւու արուեստը (Մոգ Պետ). —
Գիտական նորութիւններ — Օդային
հաւը — Հեռագրական նոր գիւտ (Նշան).
— Մօր մը հաւատքը (Մոգ Պետ). —
Թոքախտը — առողջապահական. —
Կարևոր գիտելիքներ. — «Համալսա-
րան»ի Մատենադարանը. — Խ. Աբով-
եան — գրախօսական (Յի. Շէ. Սա). —
Նոյնահանգիւն բառեր (Քրանսերէն Լե-
զոն) :

Հանդիպարում ամսաթերթի բաժ.
նորդագիրն է Ջրանոսի համար տա-
րեկան 10 ֆրանգ, վեցամսեայ 5 ֆր.
օտար երկիրների համար տարեկան
12 ֆր. և վեցամսեայ 6 ֆր.:

Հայրեն.
Rédaction du «Hamalsaran»
3, Place Monge, 3
PARIS

ԹԻԻՐՔԻԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուլկարիտի Ֆէրոխնանտ իշխանի
հօրեղբորորդի Ջարդուրքի իշխանին,
որ ինչպէս արդէն գրած ենք Կ.պօլս
կը գտնուի այժմ, առկթանն իր պա-
լատի մէջ չբեղ ճաշկերոյթ մը տուա-
լնը. 24/5 փետր.ի գիշերը, որմէ յետոյ
անոր նախրեց Ա կարգի Օսմանիէ
պատուանշանը և պուլկարական գոր-
ծակատար 'Տ. Կէշուին ալ' լիագլխի
ռսկի և արծաթ չքադրամը :

Զարդուքի իշխանը յնր. 28/9
 փետր.ին Կ.պօլսէն մեկնեւ Է դէպի Օ-
 տէա: Սէ Ժովի զանազան նաւահան-
 դիստներն այցելելէ յետոյ ուղղակի
 Պարսկաստան պիտի երթայ:

— Ռումանական նոր դեսպան Տ. Կիբա իր պաշտոնական յանձնարարագրերն եր. 25/6 փետր. ին ներկայացուց սուլթանին որ սիրալիք ընդունելութիւն մ'ըրաւ իրեն ։ Այնուհետև նորընտիր դեսպանը Բ. Դուռն երթալով սովորականին համեմատ իր այցելութիւններ տուաւ նախարարնե. ին ։

— Կ. պօլսի ֆրանսական փոստա-
տունը հասած պայուսակներին վրայ
պատուած քերեր տեսնուելով, իմաց-
ուեր է որ սեղանաւորական մէկ քանի
հաստատութիւնների զրկուած արձա-
նագրեալ նաժականքը բացուեր և ա-
նոնց մէջ գտնուած արժէթուղթերը
դերցուեր են : Դեռ չէ ճշդուած թէ
ո՞րանդ կատարուեր է այդ գողութիւն
և ո՞րչափ կը հասնի գողցուածների
արժէքին գումարը :

— Յրանաական դեսպանատան ըն-
դոքներին վրայ, Բ. Դուռը խոստացաւ
պատժել այն թիւրք պաշտօնեայնէր
որոնք վերջէն խաղաղութիւն ըրած
էին Կ. պօլսի նաւահանգիստը կեցած
Ֆրանսական շոգենաւի մը մէջ :

Կ.պօլսէն փետր. 10ին տրուած հե-
ռադիւր մը կըսէ թէ յիշեալ պաշտօն-
եայեանի գլխաւորն աստիճանադուրկ
եղած և իր ստորադասներին ալ կար-
գապահական պատիժ մը տրուած լի-
նելով, ֆրանսական ղեկավանատան և
Բ.Դրան միջև ծագած այս միջադէպ
փակուեր է :

— Կ.պօլսէն կը հեռագրեն փետր. 13ին. «Բարիքի սօմանեան դեսպանը հեռագրեր է եղբր ուղլթանին թէ Ո՛հ հմուտ փաշա և իր զաւակներ անպալման պիտի վերադառնան Կ.պօլիս»:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԻՉԷՆ

9 փետր. 1900

Յրանա Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ
Քանի մը օրերէ ի վեր գերմանական
մամուլը նոր գիրք մը բռնած է Յրանա-
յի նկատմամբ, և որովհետեւ այդ շար-
ժումը տեղի ունեցաւ մանաւանդ պաշ-
տական գոյն ունեցող թերթերէ, պէտք
է վեր ուշադրութիւնն գրաւէ :

Գիտենք թէ Գերմանիոյ մէջ ընդհան-
րապէս ժողովրդական համակրութիւնն
Անգլիոյ Պօլեմերու կողմն կը հակի՝ ընդդէմ
Ֆէշիզմոյ, ասոր պակասցոյ՝ Բրուսելոյ, Սաճ
տոնիւն, Պաւերիայի մէջ և Հունստի ե-
ղբերներն աեղի ունեցած ցոյցերն:

Ֆրանսական հասարակական կարծիքն
ալ ի նպաստ Պետէրերուն լինելով, այդ-
անդ նմարեի չի եթէ ոչ մերձեցում մը
գէթ մտածումի և զգացումի նոյնու-
թիւն մը :

Գերման կառավարութիւնը այդ բանին
մէջ անպատեհութիւններ գտնելով, հրա-
մաններ տուած է այդ հասանքի դէմ
առնելու. կիսապաշտօնակա թերթերն
բացարձակապէս այդ բանը կը խոստովա-
նին, ըսելով որ Գերմանիա պարզ չա-
ղիստանն պէտք է մնայ Աֆրիկայէն պա-
տերազմին, առանց ուէ կերպով միջամտե-
լու. Իայց ինչ որ կը զարմացնէ, բացառ-
ութիւններն են. իրիւ թէ Պրանսա կու
զէ Գերմանիան իւր ետեւէն քաշելով
Անգլիոյ հետ գոտանցնել Է անոր խոշոր
անձրոյթներն պատմառաք:

Մենք արդէն բաւական հեռի ենք այն
 ժամանակէն յորում կայսրը Քրիսէկոս նա-
 խաբարհին իւր անդուանի հեռագիրը ու-
 ղարկեց, որով Անգղիան զարմացած՝ հաւ-
 կցաւ թէ պէտք է Վիկտորիայի թոռը
 լաւագոյն զգացմանց բերել և տեղի ու-
 նեցաւ զաշնագրութիւն մը (Գերմանիոյ
 և Անգլիոյ միջև) որուն վրայ երկար ժա-
 մանակ խօսուեցաւ: Կարելի է ենթադրել
 թէ Եկեօսի նոր ցոյց տուած զիւրքն առ-
 զուած լինի այդ զաշնագրութեան հաստ-
 տածներէն, վառագի կրնար լինել որ
 Նամպէրլըն որ հաջորդող միներտրի մը
 յատկութիւններն բնաւ չունի, ելլէր
 Կիւսօի քթին տակ քնէր այդ զաշնա-
 գրութիւնն և...ամեն բան աւրէր:

Հաւանական է որեւէ ու այս բան
Գերմանիոյ քաղաքականութեան փոխ-
ուելու սէկ պատճառն լինի:

Ուրեմն Ծրանսայի դրութիւնն ողբալի
է պիտի ըսեն ռժանք :

Ոչ երբեք. երկար ժամանակէ ի վեր
Յրանաայի դիրքն այսքան նախանձերի
չէր եղած. այսօր Յրանան կշիռի մը կը
նստնի որուն սէկ կողմն Գերմանիոյ բեռը
կը քսուուի, իսկ միւս կողմն (կեղծային) և
որովհետեւ Յրանան իւր ետեւ ունի
փրանքօ ռուս դաշնակցութեան յենա-
րանը, նա կրնայ սպասել, պայմանաւ
սակայն որ այս սպասումը անպտուղ մը-
րափման չի պիտի լինի, այլ ընդհակառակը
արեւի եղածին չափ օգտակար կերպով
գործածուի ի պահանջել չարիք:

Կրօնքի եւ ուսման խնդիրք շարունակելու
Այս միջոցիս շարունակ տէրութիւնը ինձ
աշխտով կը դադարի զանազան առաջա-
դիմական խնդիրներով, որոց գլխաւոր
ներն են հետեւեալները.

Նրկար Ժամանակ Պոստայակահու-
թիւնը ճարտին միւսկ մեծ կրօնքն էր,
ուստի և աղգային հաւատքն էր. բայց
այսօր քրիստոնէութիւնն ընդունուած
լինելով այս երկրին մէջ, օրէ օր աւելի կը
տարածուի. ուստի կառավարութիւնը
ստիպուած կը համարի ինքզինքն նոր օ-
րէնքներ հրատարակելու կրօնքներու
մասին:

Ներկորդ խնդիրն է երեսփոխաններու
ընտրութեան խնդրը որ մինչև օրս զա-
նազան պակասութիւններ և ան-
պասեղութիւններ ունէր, ուստի կուզեն
բարեփոխել:

11-րիշ խնդիր մը որ ոչ նուազ հետա-
 քըքրական և շահեկան է քան առաջինս
 ներքև և որով պիտի զբաղի ճարտնական
 խօսարարնը, ճարայներու խնդիրն է, ո-
 ռոնք շատ քիչ դիտութեան մէջ են, վասն
 զի աւատական ժամանակներէ ի վեր ա-
 Նունք գոյութիւն ունին և բնաւ չեն վե-
 րանորոգուած :

Բայց բարեփոխմանց ավերակարևոր
կէտերն են երկրորդ կարգի ուսմանց և
աղգային ու թուրքերի փոփոխութիւնները։
Ճարտնայիք շահագործութեամբ կը
հետեւին Եւրոպայի և մանաւանդ Պրանս-
այի մէջ երկրորդ կարգի ուսմանց համար
առաջարկուած օրէնքներուն։ Ճարտնա-
յիքը ալ կ'ուզեն բարեփոխել իրենց ուսման
ձեւն և ժամանակ շահիլ տալ իրենց ուսու-
նողներուն։

Այբուբենի փոփոխման խնդիրը անաս-
րակոյս ամենէն յանդուգն է. այդ ծրա-
գրին նպատակն է անհետացնել չինական
գրերն զորս կը գործածեն ճաբոնայիճ
է կամ Բ գարէնի վեր: Բռն ճափո-
նական այբուբենի գրերն շատ նմանու-
թիւն ունին լատինական գրերուն: Բայց
կրտսն թէ այս վերջին բարեփոխութիւնը
չաւտ զգուար և շատ երկար պիտի լինի:

Ե՞րբ պիտի սկսի ցուցահանդեսը

Ն՞րբ պիտի սկսի ցուցահանդէսը : Ահա
ւասիկ հարցում մը որուն պատասխանելը
բաւական դժուար պիտի լինի :

Ոմանք ըսին թէ ապրիլ 15ին պիտի բացուի. ուրիշներ մայիսի 1ին: Բայց ասոնք բոլորն ալ ենթադրութիւններ են: Նախ քանք որ անկարելի բան է որ ցուցահանգիստի բացումն տեղի տեենայ ապրիլի 4տին, վասնզի դեռ չառտ և չառտ բան կայ պատրաստութիւք. իսկ թէ արդեօք պիտի բացուի՞ մայիսի 1ին, այդ ալ մեզ տարակուսելի կը թուի, ցուցահանգիստի պատրաստութիւններն այցելելնէս յետո: Մեզ այնպէս կը թուի թէ ցուցահանգիստի բացումք հաղիւ հաղ տեղի կուենայ մայիսի երկրորդ 4տին կամ քուցէ և յունիսի սկիզբներուն (1):

A. Saissy և Մելիք Ս. Դանիք

(1) Այստեղ յայտնուած կարծիքները,

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէն կիւմացուհին թէ հաւա-
նական է որ պարսկական կառավար-
ութիւնը Ռուսիան Պարսկաստանի
ընկերք 22 միլիոն ռուբլի փոխառու-
թեան իրրի փոխարինութիւն մը Ռու-
սիան շնորհէ Պարսկաստանի հիւսի-
սակողմին և կեդրոնին մէջ շինուելիք
ճանապարհներին և երկաթուղիներին
արտօնութիւնները Ռուսիա այդ կեր-
պով անտարակոյս թողաւութիւն պի-
տի ստանայ Սէլիստանէն իր զօրքեր
անցունելու Հիւսիսային Պարսկաստա-
նէն կիւմացուհին թէ Բագուէն Եւրո-
պա զրկուած հեռագրիներն առժամա-
պէս վար դրուած են վապիկ Ռուսիա
այս միջոցին զինուորական մեծ շար-
ժումներ կընէ զէպի Աւղանիստանի
սահմանագլուխը :

— Վիէննայի պարսկական դեսպան
զօրավար Նէրիման խան «Նայէֆրայէ
Բըէսէ» ի խմբագրիներէ մէկին հետ
ունեցած տեսակցութեան մէջ ըսեր է
որ Եահը Բարիքի Տիեզերական Ար-
ուեստահանդէսին իր այցելութեան
առթէն օգտուելով՝ ոչ միայն Բարիք
այլև Եւրոպայի գլխաւոր մայրաքա-
ղաքներն այցելել մտադիր է :

ԱՆԻՆԻՍԻՄԱՆՍԿԱՆԱՆՆԵՐ ՊԱՏՆԱԶՄԵՐ

Զօրավար Պիւլէր որ Թիւթէլա
գետն անցնելով կը յառաջանար լէ-
տիսիթն ապառնու համար, նորէն
ստիպուեցաւ Պէրների գիւմազու-
թեան առջև նահանջել և իր ար-
դէն գրաւած գիրքերը թողով Թիւ-
թէլա գետէն կրկին անգին անցնել և
վերադառնալ իր կեցած հին տե-
ղը : Թիւթէլան երթուղարձը սովո-
րական բան մը գարձաւ ալ Անգլիա-
ցիներին համար որոնց ժամանակի և
մարդի կորուստ միայն կը պատճառէ
մի քանիօրեայ իրենց յառաջխաղա-
ցումն ու յետ քաշուիլը :

— Տըրպանէն կը հեռագրեն թէ
6000 Պէրներ, չգիտցուի թէ ո՞ր
տեղէն անցեր են Թիւթէլա գետը և
կուգնն ետեի կողմէն չընկալուելով
զօրավար Պիւլէրի բանակը, յարձա-
կել անոր վրայ :

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ
ԱՐԹԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմէնիայի չըջանի սկզբէն(օգոստոս)
բախտաբար եղած լինել և կանոնի հա-
մեմատ իրենց բաժնորդագին 20
Ֆրանքը կանխիկ վճարել փափագող-
ներին մի զերուութիւն տուած լինե-
լու համար, ահա մենք ծախու հանած
ենք «Խնայողական գանձանակ Ա.Ր.
ՄԷՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻ» :

Ամեն անգամ երբ մարդ գիրու-
թիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմոնց

ինչպէս մեր թղթակից ինք ալ ըսած է,
ենթադրութիւններ են միայն որոնք
կրնան թերեւս ճիշդ դառնալ : Բայց մինչև
ցարդ եղած պաշտօնական յայտարարու-
թեան համեմատ, ապրիլ 15ին պէտք
է բացի Սրուեստահանգէսը :

ԽՄԲ.

մը (10 սէնթ ամերիկեան = 50 սթո-
թինքա պուլկարական = 50 պանի
ռուսական և այլն) մէկ կողմ դնելու,
կը ձգէ այդ խնայողական գանձանա-
կի մէջ, ուր ձգուածը ալ անկա-
րելի է որ դուրս հանուի մինչև որ
Արմէնիայի բաժնորդագին 20 Ֆրան-
քը (40 հատ 50 սանթիմոնց) մէջը լե-
ցուելով չամբողջանայ Այդ ժամանակ
միայն կրնայ պարպուիլ տակի կողմէն
կափարիչը դարձունելով և պարպուե-
լէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20
Ֆրանքի մի նոր խնայողութիւն ալ
գոյացունելու համար :

Գանձանակը դիւրատար փոքրիկ
բան մ'է որ մինչև իսկ գրպանէ մէջ
կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի : Վրան
չինուած կայ նաեւ քանակաւոր մը
որ գանձանակին մէջ ձգուած գրամ-
ները 5 Ֆրանքի հասածին պէս, կը
սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի
ռուսարը ո՞րչափի հասած է :

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն
է 2 Ֆրանք : Այդ գումար մեզ վճա-
րողին կը զրկենք գանձանակին հետ
մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշա-
նակուած կը լինի գնողի անունն ու
հասցէն : Եթէ ՄԻՆԻՆՈՅՆ ԱՆՁԸ,
առանց ուշանալու ժամանակին բաժ-
նորդ գրուելով Արմէնիա լրագրի տա-
րեշլանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18
Ֆրանքի հետ մէկտեղ յիշեալ ստացա-
գիրը վերադարձունէ Արմէնիայի
խմբագրութեան, ամբողջ մէկ չըջանի
բաժնորդագին 20 Ֆրանքը վճարած
կը համարուի, որով «Խնայողական
գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ
նախու կը գտնուին հետեւեալ գիր-
քերը որոնց առջև նշանակուած գի-
րքերն մէջ հաշուուած է նաեւ զրկե-
լու փոստի ծախքը :

Դ՛րարները ապահովագրուած
(recommandé-registré) ստանալ ու-
ղղները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա-
րի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ
ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծա-
խու գտնուած գիրքերի մանրամաս
ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիայի
14րդ չըջանի 77, 78, 79, 80 և 81-
թիւերին մէջ :

Այդ թիւերէն յետկապէս աւելի
տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիա-
պէս զրկել անոնց որոնք կը փափա-
քին մեր գրացուցակներ ունենալ,
եթէ գոնէ 50 սանթիմ զրկելով գիրք
ուգին մեզնէ նախապէս, այդ ուզուած
գրքի ծրարին մէջ զրուելով կը շըր-
կուին գրացուցակներն ալ :

Ամեն երկրի փոստերը, քանի սան-
թիմի համար ալ լինի, մանրատը
փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար
Մարտիլի մէջ :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԻՆՈՒԱՆ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը
ներկայացունէ ընտանեկան տխուր
պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի Թե-
անբարոյական մի հայր իւր ապական-
ուած վարքաբարքով որչա՞փ չարիք
ների պատճառ դարձած է և վերջ
վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռք
սպաննուած և անհետացած է ա-
խարհէ : Գին 1 Ֆրանք, (75 սանթիմ) :

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱՅԻՆՈՒՄՆԵՐ Մ. ՓԱՐՓՈՒԳԱՆԱՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓԱՐՓՈՒԳԱՆԱՆ

ԳՐԱՆՈՑ ԱՍՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փարթուգալեանի գրած հայրե-
նախնական ոտանաւորներէ մի քանի
ամփոփուած են այս տետրակի մէջ ի-
րեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներ
մէջ և զանազան տպաւորութիւններ
տակիւր երբեմն գրած ոտանաւորներ
որոնք ժամանակին հրատարակուած չի-
լինելով կորսուած են այժմ : Այն ք-
քանի ոտանաւորներ «Գրեք իբրեւ նմա-
յի ամփոփուած են այս տետրակի մէջ,
ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պօլսոց
պագրուած ազգային երգարաններէ
մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւն
վաղուց արդէն արգելուած է, և Ասի-
ա Արմէնիա լրագրիներին մէջ : Նմոյշներ
մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տը-
ւած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորնե-
րն ի՞նչ տպաւորութիւնների տակ ներշն-
չուելով գրուած են : Գին (10 սանթիմ
15 սանթիմ) :

ՄԻ ՊՈՒԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ
(ՀԱՔԱՐԻԱ ՍԹՈՑԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՐՏԻՑ ՓԱՐՓՈՒԳԱՆԱՆ
1894

Պուկարիտի անկախութեան հե-
րոսներէ մէկին, Զաքարիա Սթոյա-
նովի, որ իր ընդունակութեան շնոր-
հով յաջողեցաւ մի լեռնաբնակ գիւ-
ղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզ-
հետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յե-
ղափոխական գործիչ, խմբագրապետ
և վերջապէս ազատ Պուկարիտի Ազ-
գային ժողովի նախագահ դառնալ
խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրու-
թիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի
տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուկա-
րիտի թիւրքի լուծէն ազատելու աշ-
խատող պուկար հայրենասէր յեղա-
փոխականների գործունէութեանը մա-
սին : Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղի-
նակին, Բրոքէ-էօր Լուի Լըժէի, և
թարգմանչին միջև եղած թղթակ-
ցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգ-
մանութեան առթով :

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ
իր յառաջաբանի վերջ թէ «Զար-
մանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ըն-
թերցողների հետաքրքրութիւնը
չարժի պետական մարդ դարձած մի

գիւղացի այս վաւերական պատմու-
թեան վրայ :»

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ
1 Ֆրանք և 40 սանթիմ :

Տարածելու համար մեծ քանակու-
թեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը
լինի :

(Պարսկաստանի Հայերին համար
1 Ֆրանք է :

Առձեռն ամերիկեան ԲԱՌԱՐԱՆ,
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. (Յատ-
կապէս պատրաստուած Ամերիկայի
Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող
հայ գաղթականներէն գործաւոր և
բաղդատաբար քիչ ուսեալ դասակար-
գին Անգլիերէնի մէջ աւելի յառաջ
դիմելուն նպաստելու համար) Այս ա-
տասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան,
կը պարունակէ աւելի քան 25,000
բառեր : Նիւ Եորք. Էլիսա Խալաֆ և
ընկ. 1899 :

(«Պիտանի գիտելիքներ») ի և «Ինք-
նուսուցիչ անգլիերէն լեզուի» ի հեղի-
նակ Տիար Պ. Ռ. Թորոսեանի 3րդ
աշխատասիրութիւնն է այս որ կը հը-
րատարակուի Նիւ Եորքի մէջ ինչպէս
արդէն ծանուցուած էր : Այս աշխա-
տասիրոյն իր աչքի առջև ունենալով տա-
կէ առաջ հրատարակուած անգլիերէ-
նէ հայերէն բառարանները, չանա-
ցած է լաւագոյն բան մը արտադրել
իր գծած սահմանին մէջ որի մասին
բացատրութիւններ տրուած են գիր-
քի յառաջաբանին մէջ, ինչպէս և
«Անգլիերէն և հայերէն ցարգ հրա-
տարակուած բառարաններու բաղդա-
տական քարտէզ»ին մէջ որ առանձին
տպագրուած է : Անգլիերէն ամեն մէկ
բառի առջև իր հնչումը գրուած է
հայերէն տառերով :

Այս բառարանն որ իր յառաջաբանէ
և յաւելումներէ զատ, 360 երկնային
երեսներէ կը բաղկանայ փաղու-
թով լի վրայ գեղեցիկ տպագրու-
թեամբ և կազմով կը ծախուի Ռէսթ
Հոպօքընի մէջ հեղինակին քով 2½
տոլարի :

Կարելի է նաեւ ստանալ Արմէնիայի
խմբագրատունէն 13 Ֆրանկով Մար-
տիլի մէջ. իսկ Մարտիլէն դուրս շըր-
կուելու համար, փոստի ծախքովը
մէկտեղ կարժէ 13 Ֆր. և 80 սանթիմ.
փոստին արձանագրել տրուած (re-
gistered) զրկուելով 14 Ֆրանք :

ՇԷՔՍԻՐԻ ՀԱՄԼԷԳԻԸ

Շէքսպիրի ՀԱՄԼԷԳԻԸ որ արեւմտ-
եան աշխարհաբար լեզուով հայերէնի
թարգմանած է քաջ անգլիագէտ
Տիար Գարեգին Բ. Փափագեան, կա-
րելի է ստանալ նաեւ Արմէնիայի լըմ-
բագրատունէն :

Տպագրուած է վիէննայի Միսիլ ար-
եանց տպարանը, մաքուր թղթի վը-
րայ և ունի մեծ ության գիրքով
183+իդ երես :

Գինն է 2 Ֆրանք և 50 սանթիմ :

ՆՈՐԷՆ—ԽՐԱԳՐԻ

ՓԱՐՓՈՒԳԱՆԱՆ

ՄԱՐՏԷԼ

Հայերէն տպագրի Մ. Փարթուգալեանի
Le Français François CARRIERE
Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal, Marseille.